

Jaarverslag 2010

Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

WWW.GRENSPARK-MSN.NL

Inhoudsopgave

<u>1</u>	<u>INLEIDING .....</u>	<u>2</u>
<u>2</u>	<u>OPENBAAR LICHAAM DUIJS-NEDERLANDS GRENSPARK MAAS-SWALM-NETTE .....</u>	<u>2</u>
2.1	DEELNEMERS.....	2
2.2	ALGEMEEN BESTUUR	2
2.3	PERSONEEL EN SECRETARIAAT.....	3
<u>3</u>	<u>VOORLICHTING EN COMMUNICATIE 2010.....</u>	<u>3</u>
3.1	BROCHURES.....	3
3.2	INTERNET.....	3
3.3	PROJECTADVISING EN INITIATIEVEN NEDERLANDS-DUITSE SAMENWERKING	4
3.4	VOORLICHTING EN COMMUNICATIE	7
<u>4</u>	<u>PROJECTEN VAN HET GRENSPARK MAAS-SWALM-NETTE .....</u>	<u>9</u>
4.1	INTERREG IVA PROJECT NATIONAALPARKREGIO MEINWEG	9
4.2	INTERREG IVA PROJECT WATER.WANDEL.WERELD.	11
<u>5</u>	<u>OVERIGE .....</u>	<u>12</u>
5.1	RAPPORT „GRENZELOOS GENIETEN - MAAS-SWALM-NETTE ALS GRENSVERLEGGENDE KANS“	12
5.2	WANDELGIDS MAAS-SWALM-NETTE PAD	12
<u>6</u>	<u>TOEKOMST.....</u>	<u>13</u>
	<u>BIJLAGEN .....</u>	<u>15</u>

1 Inleiding

Op basis van Art. 14, lid 1 van de gemeenschappelijke regeling van het openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette dient het algemeen bestuur jaarlijks de deelnemers van het Grenspark te informeren over de uitgevoerde activiteiten van het afgelopen jaar.

Dit ontwerpjaarverslag geeft een overzicht van de door het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette in 2010 doorgevoerde werkzaamheden en activiteiten.

Het ontwerpjaarverslag zal op 18 mei 2010 aan het algemeen bestuur worden aangeboden en na vaststelling aan de deelnemers van het openbaar lichaam worden toegezonden.

2 Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

2.1 Deelnemers

De deelnemers van het Grenspark zijn in 2010 ongewijzigd gebleven. Dit zijn de gemeenten Beesel, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond en Venlo en het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette.

2.2 Algemeen bestuur

Artikel 9, lid 11 en 12 van de gemeenschappelijke regeling regelt de vertegenwoordiging van de deelnemers in het algemeen bestuur. De Nederlandse deelnemers benoemen in totaal vijf vertegenwoordigers en hun plaatsvervangers voor het algemeen bestuur. Het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette benoemt eveneens vijf vertegenwoordigers en hun plaatsvervangers (Art. 9, lid 9).

	Leden algemeen bestuur	Plaatsvervangende leden
Gemeente Venlo	Vertegenwoordiger Venlo	Vertegenwoordiger Venlo
Gemeente Roermond	Vertegenwoordiger Roermond	Vertegenwoordiger Roermond
Gemeente Echt-Susteren	Vertegenwoordiger Echt-Susteren	Vertegenwoordiger Echt-Susteren
Gemeente Roerdalen en Beesel	Vertegenwoordiger Roerdalen (twee jaar, daarna twee jaar plaatsvervangend)	Vertegenwoordiger Beesel (twee jaar, daarna twee jaar lid)
Gemeente Maasgouw en Leudal	Vertegenwoordiger Leudal (twee jaar, daarna twee jaar plaatsvervangend)	Vertegenwoordiger Maasgouw (twee jaar, daarna twee jaar lid)
Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette	Elk een vertegenwoordiger namens de Kreisen Kleve, Heinsberg, Viersen en de Stadt Mönchengladbach uit het algemeen bestuur van het Duitse Naturpark Schwalm-Nette, alsmede de Landraad van de Kreis Viersen als voorzitter van het dagelijks bestuur van het Duitse Naturpark Schwalm-Nette.	Elk een vertegenwoordiger namens de Kreisen Kleve, Heinsberg, Viersen en de Stadt Mönchengladbach uit het algemeen bestuur van het Duitse Naturpark Schwalm-Nette.

Tabel 1: Vertegenwoordiging van de deelnemers in het algemeen bestuur van het Grenspark Maas-Swalm-Nette

Vertegenwoordigers van het MKULNV NRW, de Bezirksregierung Düsseldorf, de provincie Limburg en het Ministerie EL&I (voorheen LNV) zijn door een adviserend lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur. De samenstelling van het algemeen bestuur is weergegeven in tabel 1.

In overeenstemming met het besluit van het algemeen bestuur op 20 november 2006 ruilen de gemeenten Beesel en Roerdalen, alsmede de gemeenten Maasgouw en Leudal om de twee jaar hun vertegenwoordiging in het algemeen bestuur. De laatste wisseling vond plaats met ingang van 1 januari 2011.

In de loop van 2010 traden geen veranderingen op in de samenstelling van het algemeen bestuur. De actuele lijst van de leden van het algemeen bestuur (stand 23.03.2011) is in bijlage 1 bijgevoegd.

De 17^e vergadering van het algemeen bestuur vond plaats op 19 mei 2010 in Wachtendonk. Conform art. 15 (lid 2) van de gemeenschappelijke regeling werd tijdens de vergadering Landraad Peter Ottmann tot voorzitter van het algemeen en het dagelijks bestuur en wethouder Jos Teeuwen, gemeente Venlo tot zijn plaatsvervanger gekozen.

De 18e vergadering van het algemeen bestuur vond plaats op 1 december 2010 in Schwalmthal.

2.3 Personeel en secretariaat

Personeel

De werkzaamheden van het secretariaat in het GroenHuis in Roermond werden in 2010 uitgevoerd door de secretaris, drs. Leo Reyrink (volledige werktijd) en de medewerkster Dipl.-Ing. agr. Silke Weich (5/6 deeltijd). De financiële administratie en secretariële ondersteuning werden door Lysanne Willard medewerkster van de Stichting Ons WCL uitgevoerd en op basis van gewerkte uren afgerekend.

Stagiaires

Het Grenspark Maas-Schwalm-Nette heeft in 2010 één stagiaire begeleid. Sabrina Eickhoff liep van 01.03.2010 tot 09.07.2010 stage in het kader van haar studie „Cultuurpedagogiek“ op de Hogeschool Niederrhein in Mönchengladbach.

3 Voorlichting en communicatie 2010

3.1 Brochures

Als communicatiemiddel werd de tweetalige folder over het Grenspark Maas-Swalm-Nette, de folder van het netwerk van de 21 bezoekerscentra evenals de tweetalige folders natuurbelevingsgebieden van de Kreis Viersen benut. Daarnaast werd regionaal informatiemateriaal dat door derden ter beschikking werd gesteld, verzonden en bij verschillende gelegenheden uitgereikt. Zoals met de lokale toeristische organisaties afgesproken, werden verzoeken van bezoekers en vakantiegangers over specifieke toeristische informatie doorverwezen naar de relevante organisatie.

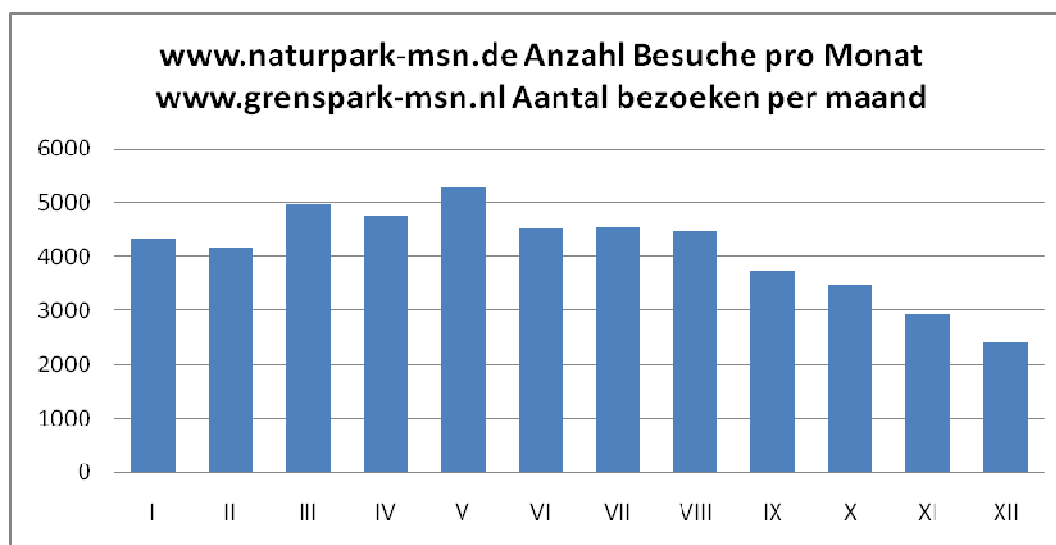
3.2 Internet

De tweetalige internetsite werd 2010 regelmatig inhoudelijk geactualiseerd.

Het aantal bezoeken per maand op de site van het Grenspark zijn in figuur 1 en tabel 2 weergegeven. Ter vergelijking zijn voor 2010 de getallen per maand grafisch weergegeven (figuur 1).

Maand	Aantal bezoeken	Aantal bezoeken	Gemiddeld per dag	Gemiddeld per dag
	2010	2009	2010	2009
Januari	4333	5034	140	162
Februari	4179	4964	149	165
Maart	4983	5571	161	180
April	4756	5839	159	195
Mei	5290	5997	171	193
Juni	4540	5594	151	186
Juli	4544	5495	147	177
Augustus	4486	6869	145	222
September	3731	5645	124	188
Oktober	3491	5414	113	175
November	2933	4537	98	151
December	2418	3562	78	115
Jaartotaal	49684	64.521	136	177

Tabel 2: Vergelijking van het aantal bezoeken op de website van het Grenspark in 2009 en 2010 (www.grenspark-msn.nl / www.naturpark-msn.de)

Figuur 1: Aantal bezoeken op de website in 2010

Het aantal bezoeken op de website is in 2010 met ruim 20 % ten opzichte van 2009 afgenomen. Oorzaak hiervoor is dat het excursieprogramma in 2010 niet meer tweetalig in een gedrukte versie verscheen. De tweetalige schriftelijke versie in voorgaande jaren leidde ertoe dat de bezitters ervan ook regelmatig op de betreffende internetsite het actuele programma bekeken. Beide communicatiemiddelen hebben zich in het verleden dus wederzijds versterkt.

De meeste interesse in 2010 voor de internetsite bestond in de maanden maart en mei, ook in de zomermaanden is de interesse groot, waarna deze in de herfst- en wintermaanden weer afnemen.

3.3 Projectadvisering en initiatieven

Het Grenspark Maas-Swalm-Nette vervult een rol bij de permanente uitwisseling tussen Nederlanders en Duitsers. Het secretariaat gaf ondersteuning bij het zoeken en de advisering van

potentiële projectpartners, gaf ondersteuning bij de acquisitie van subsidies en de uitvoering van voorlichting en communicatieactiviteiten.

People 2 People project TRAP (INTERREG IVA)

De buurgemeenten Beesel en Brügggen hebben beide aan weerszijden van de grens een interessante cultuurgeschiedenis, waarvan nog vele getuigenissen in het huidige cultuurlandschap zijn te zien. In het kader van het project presenteren de twee gemeenten hun cultureel erfgoed door middel van een archeologisch-cultuurhistorische route grensoverschrijdend. In 2009 hebben de gemeenten Beesel en Brügggen een gemeenschappelijk People 2 People project bij de euregio rijn-maas-noord aangevraagd. Het project werd in 2009 gestart. Het projectbudget bedraagt 50.000,00 €. Bij de voorbereiding van de aanvraag, de coördinatie en de inhoudelijke uitvoering trad en treedt het Grenspark Maas-Swalm-Nette op als extern adviseur.

Het Grenspark Maas-Swalm-Nette geeft ondersteuning bij de projectcoördinatie, de tweetalige verslaglegging, inhoudelijk overleg en de voorlichting. In 2010 werd de route uitgewerkt en beschreven, communicatiemiddelen voorbereid en Duitse en Nederlandse gidsen opgeleid. Eind 2010 waren de ontwerpen van zowel het manuscript, een folder evenals de infopanelen gereed. De formele opening en presentatie van de route is op 3 april 2011 gepland.

Infopaneel cultuurhistorische route Brügggen en Beesel

INTERREG IVA project Natuurlijke Grenswateren

De waterschappen Peel en Maasvallei, Aa en Maas, Rivierenland, Niersverband en Schwalmverband hebben in 2009 een INTERREG IVA subsidieaanvraag ingediend bij de euregio's rijn-maas-noord en Rijn-Waal (projectbudget € 4.070.000,-). Als extern adviseur was het Grenspark Maas-Swalm-Nette bij het opstellen

van de aanvraag betrokken. Na de goedkeuring van het project kreeg het Grenspark Maas-Swalm-Nette samen met ZLTO Projecten op basis van een openbare aanbesteding, de opdracht voor de projectcoördinatie voor de periode juli-december 2010. De projectcoördinatie voor de periode december 2010 tot het einde van het project in 2012 werd Europees aanbesteed. Als resultaat van de openbare Europese aanbesteding kregen ZLTO en het Grenspark Maas-Swalm-Nette (onderopdrachtnemer) in december 2010 van het waterschap Aa en Maas als leadpartner, ook de opdracht voor de projectcoördinatie voor de resterende looptijd van het project. Samen zijn ZLTO en het Grenspark tot eind 2012 verantwoordelijk voor de projectcoördinatie, de inhoudelijke en financiële afwikkeling, de voorlichting en de communicatie.

Tot de werkzaamheden behoren o.a. de organisatie van de vergaderingen van de begeleidende projectgroep, de tweetalige verslaglegging, het opstellen van de

Openingsmanifestatie Nagrewa 9 september 2010

voortgangsrapportages, de uitbetalingverzoeken en de voorbereiding van de aan te leveren bewijsstukken aan de euregio.

In het kader van de voorlichting werd op 9 september ter gelegenheid van de start van het project een symposium met ruim 100 deelnemers georganiseerd. De secretaris was dagvoorzitter. Na de presentatie van het project en verdere inhoudelijke lezingen vond in de middag met de deelnemers een boottocht op de rivier de Niers plaats.

Organisatie en begeleiding van een delegatie uit Albanië en Montenegro

Van 24 tot 29 oktober was het Grenspark gastheer van een delegatie van 20 personen uit Montenegro en Albanië. Het secretariaat werd in de zomer door de SNV Albanië (stichting Nederlandse vrijwilligers) benaderd om een programma op te stellen en te begeleiden voor een bezoek van 20 personen uit de grensregio Albanië en Montenegro. Doel van het bezoek was de vorm en inhoud van de Nederlands-Duitse samenwerking binnen het Grenspark nader te leren kennen als mogelijk voorbeeld voor de grensoverschrijdende samenwerking tussen Montenegro en Albanië. Verder bood het bezoek de delegaties uit beide landen de mogelijkheid zich beter te leren kennen. Het programma van het bezoek is in bijlage 2 (in de Engelse taal) weergegeven.

Grensoverschrijdende boomplantdag

Boomplantdag 2010

In maart 2010 organiseerden het Naturpark Schwalm-Nette, Staatsbosbeer Regio Zuid, IVN Consulentenschap Limburg, Regionalforstamt Niederrhein en de gemeente Roerdalen de 17^e internationale boomplantdag. Leerlingen van de basisscholen De Draaiende Wieken uit Roerdalen en de katholieke basisschool Myhl (gemeente Wassenberg) hebben samen bomen geplant in het nationaal park De Meinweg. Het Grenspark Maas-Swalm-Nette nam deel aan deze grensoverschrijdende activiteit.

Grensparkdag 2010

Op 6 november werd voor de zesde keer de in het kader van het INTERREG IIIA project „Maas-Swalm-Nette in de picture“ gestarte jaarlijkse grensoverschrijdende natuurwerkdag uitgevoerd. Meer dan 40 vrijwilligers uit Nederland en Duitsland stoken de armen uit de mouwen bij het beheer van een natuurontwikkelingsgebied in het Beesels Broek in de gemeente Beesel. De natuurwerkdag werd samen met Staatsbosbeer Regio Zuid georganiseerd.

Natuurwerkdag 2010

Project Netwerk Groene Grens

In 2007 heeft het secretariaat het Klever Treffen, een tweedaagse studiebijeenkomst van vertegenwoordigers van particuliere natuurbeschermingsorganisaties en overheden uit België, Duitsland en Nederlanden georganiseerd. De bijeenkomst vond plaats in het bezoekerscentrum „Haus Püllen“ in Wachtendonk van het Naturpark Schwalm-Nette. De laatste bijeenkomst Klever

Treffen vond in 2008 in België plaats. Het Klever Treffen biedt de mogelijkheid ervaringen over natuurontwikkelingen in de afzonderlijke landen uit te wisselen en samen nieuwe grensoverschrijdende projectideeën te ontwikkelen. Tijdens de laatste bijeenkomst werd de mogelijkheid besproken een vooronderzoek voor de uitvoering van een proefproject (Entwicklungs- und Erprobungsprojekt) in samenwerking met het Duitse Bundesamt voor natuurbeheer (Bundesamt für Naturschutz) uit te voeren, om ecosystemen aan weerszijden van de grens tussen Nederland en NRW weer met elkaar te verbinden. In 2009 werd daartoe door de NABU (Naturschutzbund = particuliere Duitse natuurbeschermingsorganisatie) als leadpartner subsidies aangevraagd en verkregen. Begin 2010 werd het vooronderzoek gestart. Het Grenspark Maas-Swalm-Nette was projectpartner voor de regio Viersen, Heinsberg en Aken. In het vooronderzoek werden van Gronau tot Aken vier potentiële projecten voor grensoverschrijdende ecologische verbindingen geïdentificeerd. Voor de Nederlands- Duitse Meinweg werd voor het in de Kreis Heinsberg gelegen Duitse deel van de Meinweg een project voor de ontwikkeling van eiken-berkenbossen voorzien. Het vooronderzoek werd in 2010 beëindigd. In 2011 zal een definitieve aanvraag voor de subsidiering van het eigenlijke proefproject bij de Bundesamt für Naturschutz worden ingediend.

3.4 Voorlichting en communicatie

Tentoonstelling „Maas-Schwalm-Nette in de picture“

Tentoonstelling Sparkasse Niederkrüchten

De binnen het INTERREG IIIA project „Maas-Swalm-Nette in de picture“ gemaakte tentoonstelling werd in 2010 op de volgende plekken getoond:

- bibliotheek Posterholt
- bibliotheek St. Odilienberg
- openluchtmuseum Grefrath
- St. Elisabethshof, Leudal
- Sparkasse Niederkrüchten
- Sparkasse Kaldenkirchen

Excursieprogramma 2010

Het binnen het INTERREG IIIA project „Maas-Swalm-Nette in de picture“ ontwikkelde excursieprogramma werd in 2010 uit financiële overwegingen alleen nog als gedrukte versie door het Naturpark Schwalm-Nette in Duitsland met een

oplage van in totaal 20.000 exemplaren gepubliceerd.

In totaal werden 576 evenementen aangeboden,

daarvan 153 (27%) in Nederland en 423 (73%) in Duitsland. Deze onevenwichtige verdeling is mogelijk mede het gevolg van de geringere interesse aan Nederlandse zijde om nog excursies in het internetsysteem in te voeren nu er geen gedrukte versie meer wordt gepubliceerd.

In totaal hebben meer dan 22.200 personen aan de afzonderlijke evenementen deelgenomen. Aan de begeleide fiets- en wandeltochten en excursies werd gemiddeld door 18 personen deelgenomen.

Evenement in het nationaal park De Meinweg

Alle evenementen staan steeds actueel op de internetsite van het Grenspark www.naturpark-msn.de.

Pers, voorlichting en communicatie

Het secretariaat onderhoudt contacten met journalisten aan beide kanten van de grens en geeft regelmatig interviews naar aanleiding van de verschillende evenementen en projecten.

De in 2010 uitgevoerde werkzaamheden voorlichting en communicatie zijn in bijlage 3 bijgevoegd. De door het secretariaat in 2010 aan de schrijvende pers verstuurd persmededelingen zijn in bijlage 4 weergegeven.

4 Projecten van het Grenspark Maas-Swalm-Nette

4.1 INTERREG IVA project Nationaalparkregio MeinWeg

Het Meinweggebied was tot zijn uiteindelijke verdeling in 1822 vanaf de Middeleeuwen gemeenschappelijk eigendom van de twaalf Nederlandse en Duitse kerspelen: Arsbeck, Birgelen, Herkenbosch, Herten, Karken, Maasniel, Melick, Ober- en Niederkrüchten Ophoven, Steinkirchen, Vlodrop en de steden Roermond en Wassenberg. De gemeenschappelijke geschiedenis van deze grensregio is de basis van het INTERREG IVA project nationaalparkregio MeinWeg, dat in 2009 werd gestart.

Projectpartners zijn de gemeente Roerdalen, Roermond, Wassenberg en Wegberg, Staatsbosbeheer regio zuid, Regionalforstamt Niederrhein nationaal park De Meinweg, Regiofonds Recreatie en Toerisme Maasplassen/WCL. Het projectbudget bedraagt 950.000,00 €.

Binnen het project worden thematische routes ontwikkeld. Een cultuurhistorische route presenteert de gemeenschappelijke geschiedenis van de Nederlandse en Duitse Meinweg; de cultuurhistorische bezienswaardigheden staan centraal. Binnen de natuurgenotroute staan de culinaire bijzonderheden en regionale producten centraal. Verder wordt binnen het project het beheer van natuurgebieden in eigendom van overheden grensoverschrijdend op de eisen van een nationaal park en grensoverschrijdend afgestemd. Het Grenspark als formele aanvrager van de INTERREG-subsidie is leadpartner en coördineert het project.

Voor de inhoudelijk uitvoering van het project werden werkgroepen geïnstalleerd, waarin regionale vertegenwoordigers actief bij het ontwerp en de uitwerking van routes en maatregelen voor natuur en landschap meewerken. Er wordt een verbindende fietsroute door de deelnemende gemeenten op basis van het fietsknooppuntensysteem ontwikkeld. Daarop aansluitend worden in afzonderlijke werkgroepen thematische wandelroutes uitgewerkt.

Cultuurhistorische route

In de werkgroep „Cultuurhistorische routes“ werken naast de vertegenwoordigers van de gemeenten en overige projectpartners ook vrijwilligers van de Historische Verein Wegberg, de Heimatverein Wassenberg, het Roerstreekmuseums Roerdalen en de Stichting Oude Kerkhof Roermond mee. De werkgroep heeft in 2010 cultuurhistorische wandeltochten voor de afzonderlijke kerkdorpen uitgewerkt. Deze werden digitaal samengevat en op een overzichtskaart samengevoegd.

Natuurgenotroutes

Aan de werkgroep „Natuurgenotroutes“ nemen naast vertegenwoordigers van de gemeenten en projectpartners ook vertegenwoordigers deel van de toeristische organisaties. De werkgroep heeft in 2010 wandelroutes uitgewerkt rondom de verschillende kerkdorpen en aanwezige restaurants. Doel is het ook deze infrastructuur op thematische kaarten te zetten en te publiceren. Daartoe werden gesprekken met uitgevers gevoerd.

Natuur en landschap

De werkgroep „Natuur en landschap“ heeft voorstellen voor de verbetering en het beheer van natuur en landschap rondom de Meinweg nader uitgewerkt. Op basis van meerdere veldbezoeken werd een lijst met prioritaire maatregelen opgesteld. Binnen het project zijn twee uitkijkpunten gepland. Daartoe werden meerdere potentiële locaties bezocht.

Gastheerschap in de grensoverschrijdende regio

Door middel van een cursus gastheerschap voor gastronomen was gepland de deelnemers over het project en de regionale kenmerken nader te informeren, zodat zij als multiplicators dit aan hun gasten verder zouden kunnen geven. In oktober 2010 werd een eerste informatieavond over inhoud en planning van de cursus georganiseerd. Aan de voorlichtingsbijeenkomst namen van de 40 genodigde bedrijven 15 personen deel. Uiteindelijk meldden zich 18 personen aan voor de cursus, die in februari en maart 2011 wordt uitgevoerd. In de cursus komen de thema's natuur, cultuurgeschiedenis, recreatie en toerisme en de samenwerking tussen de gastronomie en het nationaal park en Grenspark aan de orde.

Voorlichting en communicatie

Logo

In 2010 werd het projectlogo ontwikkeld. Het logo presenteert symbolisch de drie hoofdthema's natuur, cultuur en de mens in de regio en de vier grensoverschrijdend samenwerkende gemeenten in het project.

De variant linksonder met de symbolen wordt gebruikt voor grote communicatiemiddelen. De tweede variant zonder symbolen wordt gebruikt voor kleinere producten en drukwerk.

Logo Nationaalparkregio MeinWeg

Tentoonstelling

Binnen het project werd een transportabele tentoonstelling geproduceerd, waarin de thema's natuur, cultuur en de mens in de regio op een anschouwelijke manier zijn weergegeven. De tentoonstelling wordt aan weerskanten van de grens op verschillende projectlocaties getoond.

Tentoonstelling Nationaalparkregio MeinWeg

Beurzen

In september 2010 was de tentoonstelling centraal onderdeel van een stand op de wandel- en vrijetijdsbeurs Tour Natur in Düsseldorf. Samen met de VVV Midden Limburg, de Heinsberger Tourist Service, 2-Land/Niederrhein Tourismus en de NABU Naturschutzstation Wildenrath werd de regio in een gemeenschappelijk stand gepresenteerd. De beurs werd door ongeveer 40.000 personen bezocht. Uit de met de bezoekers

Jaarbeurs Tour Natur in Düsseldorf

gevoerde gesprekken bleek dat de potenties van Nationaalparkregio MeinWeg groot zijn o.a. vanwege nabijheid van stedelijke conglomeraties als het Ruhrgebied en Keulen/Bonn. Van belang is, dat er reclame- en informatiemateriaal van voldoende kwaliteit voorligt om de mensen voor de regio te interesseren.

De tentoonstelling werd verder benut op de „5. Grüner Umwelttag“ in Geilenkirchen, het „Umweltfest – 25 jaar NUA“ in Recklinghausen, de natuurparkdag Naturparktag 2010 in Haus Wildenrath en tijdens de Festa Natura 2010 op het bezoekerscentrum de Meinweg in Herkenbosch.

4.2 INTERREG IVA project Water.Wandel.Wereld.

Opleiding routescouts

Het Naturpark Schwalm-Nette heeft in 2009 in het kader van een tender van de deelstaat NRW de mogelijkheid gekregen in 2012 de „Naturparkschau“ te organiseren. Het centrale thema is „Wanderbare Wasserwelten“ (wandeldbare waterwerelden). Om dit initiatief van de Duitse deelnemer van het Grenspark een grensoverschrijdende dimensie te geven werd in nauwe samenwerking met het Grenspark Maas-Swalm-Nette het INTERREG IVA project Water.Wandel.Wereld. aangevraagd. Dit project voorziet in de ontwikkeling van zogenaamde premiumwandelproutes

langs water. Premiumwandelproutes zijn door het Duitse Wandelinstituut voorzien van een keurmerk als gecertificeerde wandelproutes met een zeer hoge kwaliteit. Doel van het project is kwalitatief hoogwaardige wandelproutes te ontwikkelen en deze via toegesneden campagnes op de markt te brengen.

Naast het Naturpark Schwalm-Nette als leadpartner zijn het Grenspark Maas-Swalm-Nette, de Nederlandse gemeenten Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond en de waterschappen Roer & Overmaas en Peel & Maasvallei partners in het project.

Begin 2010 werd in overleg met de verschillende partners potentiële en watergebonden routes geïnventariseerd en door het Wandelinstituut aan een eerste kwaliteitsproef als premiumwandelproute onderworpen. In een tweedaags seminar werden in 2010 door het Duitse Wandelinstituut elf Nederlandse en Duitse routescouts opgeleid. Doel van de scholing van de vrijwillige scouts was, dat zij de ontwikkeling van de afzonderlijke routes tot aan de eigenlijke certificering kunnen begeleiden. De eerste taak van de scouts was dan ook te onderzoeken in hoeverre de voorgestelde routes aan de kwaliteitseisen als premiumwandelproute voldeden en eventuele verdere voorstellen te ontwikkelen om de kwaliteit op het gewenste niveau te brengen. De resultaten van deze eerste beoordeling werden in een gezamenlijke bijeenkomst van alle scouts besproken. Via een openbare aanbesteding door het Naturpark Schwalm-Nette kreeg een externe firma de opdracht de benodigde voorlichting en communicatie uit te

Beeldmerk Water.Wandel.Wereld.

voeren. Daartoe werd een beeldmerk in combinatie met een logo ontworpen. Verder werden de eerste communicatiemiddelen en de website technisch voorbereid.

5 Overige

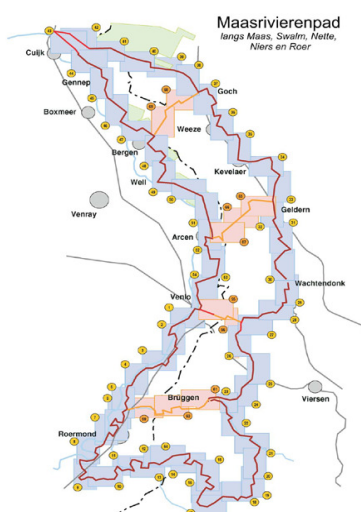
5.1 Rapport „Grenzeloos genieten - Maas-Swalm-Nette als grensverleggende kans“

Het voornoemde in opdracht van Staatsbosbeheer in 2009 uitgevoerd onderzoek werd onder de Duitse titel „Grenzenlos genießen Maas-Schwalm-Nette – Von den Möglichkeiten Grenzen zu versetzen“ vertaald. Het onderzoek toont de economische waarde van natuur en landschap voor de regionale economie. Het rapport is opgesteld door het bureau Triple E in Arnhem. Gepland is begin 2011 samen met de gemeenten Wassenberg en Roerdalen de Duitse versie te publiceren en in het kader van een grensoverschrijdend symposium te presenteren.

Rapport Triple E

5.2 Wandelgids Maas-Swalm-Nette Pad

In 2001 werd in het kader van een INTERREG II project van de Kreis Viersen de grensoverschrijdende wandelgids Maas-Swalm-Nette Pad ontwikkeld en gepubliceerd. Intussen is de gids uitverkocht en niet meer actueel. Om de publicatie van een nieuwe oplage financieel mogelijk te maken ontstond het idee de Maas-Swalm-Nette route te combineren met de nieuw ontwikkelde lange afstandswandelroute Maasduinen-Nierspad en deze in één gids grensoverschrijdend te publiceren.

Voor de herziening en de publicatie van de gids werden door verschillende gemeente aan weerszijden van de grens en door de Sparkassenstiftung Natur und Kultur Kreis Viersen subsidies toegezegd. In 2010 werd de ligging van de routes herzien en de teksten van de gids redactioneel bewerkt. De gids wordt in het voorjaar van 2011 gepubliceerd.

6 Toekomst

Het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette was en is sinds de oprichting in juni 2002 betrokken bij 8 grotere projecten die in samenwerking met het Naturpark Schwalm-Nette, de deelnemende Nederlandse gemeenten en verschillende andere projectpartners uit Nederland en Duitsland werden aangevraagd, gecoördineerd en uitgevoerd of thans nog worden uitgevoerd (zie tabel 3).

Project	periode	projectkosten (in €)
INTERREG III A MSN in de picture	2002-2008	815.000
INTERREG III Vochtige Ecologische Verbinding MSN	2004-2008	1.200.000
INTERREG III A Flietherhorst Venlo	2005-2008	90.000
People2People project TRAP-Route Beesel-Brüggen	2009-2011	50.000
Herintroductie edelhert binnen de Robuuste Verbindung Schinveld-Mook	2004-2008	112.000
INTERREG IV A Nationaalparkregio MeinWeg	2009-2012	950.000
INTERREG IV A Water.Wandel.Wereld.	2010-2011	435.000
INTERREG IV A Natuurlijke Grenswateren	2010-2012	4.070.000
People2People project ECOTOP 2011 (aangevraagd)	2011	39.000
Totaal projecten	2002-2012	7.761.000
Subsidies (NL en D)	2002-2011	1.115.000
Bijdrage deelnemers (Naturpark Schwalm-Nette en Nederlandse gemeenten)	2002-2011	330.000

Tabel 3: Overzicht van uitgevoerde en lopende projecten en financiering Grenspark

In de periode 2002 tot 2011 kon van de totale projectomzet een aandeel van ca. 450.000,- € voor de financiering van het secretariaat voor geleverde personeelsinzet in de projecten worden benut. Door de deelstaat NRW, de Nederlandse rijksoverheid en de provincie Limburg werd het secretariaat in dezelfde periode gesubsidieerd met 1.115.000,- €. De totale bijdrage van de Nederlandse gemeenten en het Naturpark Schwalm-Nette als deelnemers bedraagt in deze periode ca. 330.000,- €.

Het Grenspark Maas-Swalm-Nette coördineert tot eind 2012 als leadpartner resp. in opdracht van de leadpartner twee grote INTERREG IVA projecten. Daarnaast is het Grenspark tot eind 2012 projectpartner in een INTERREG IVA project. Daarnaast heeft het secretariaat de taak de bekendheid van het Duits-Nederlandse Grenspark regionaal en bovenregionaal te handhaven en te vergroten. Daartoe worden voor de recreanten en bezoekers vernieuwende producten ontwikkeld en ingezet. Zoals eerder aangegeven zal de nieuwe wandelgids MSN pad in 2011 het licht zien. Nadat in 2010 het Naturpark Schwalm-Nette de wandelkaart nr. 65 opnieuw heeft bewerkt en gepubliceerd dienen in 2011 de wandelkaarten met de nummers 66 en 67 opnieuw te worden gepubliceerd, zodat de wandelkaarten in het Grenspark Maas-Swalm-Nette weer compleet op de markt zijn. Dit zal samen met het Naturpark Schwalm-Nette worden opgepakt. Realisatie in 2011 is van belang mede in verband met de Floriade 2012 in Venlo, waar miljoenen bezoekers worden verwacht en de Naturparkschau 2012 in het Naturpark Schwalm-Nette. Bezoekers van verder weg krijgen wellicht de inspiratie ook de omgevende regio te bezoeken. Om dit te realiseren is het Grenspark op de verdere ondersteuning van de deelnemers en subsidiërende overheden aangewezen. De combinatie van de aanwezige grensoverschrijdende expertise van het secretariaat en de bereidheid tot voortgaande inhoudelijke en financiële samenwerking van de deelnemers en

verdere partners leidt ertoe dat de regio meer en meer onder de aandacht komt van de bewoners en bezoekers.

Roermond, 24 maart 2011

Bijlage 1**Overzicht (plaatsvervangende en adviserende) leden van het algemeen bestuur van het openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette**

(stand per 01.01.2011)

Namens de deelnemende Nederlandse gemeenten**Gemeente Venlo****Wethouder Jos Teeuwen****Plv. voorzitter algemeen en dagelijks bestuur**

Garnizoenweg 3

5928 NA Venlo-Blerick

Postbus 3434

NL-5902 RK Venlo

0(031) 77 3596221

Plaatsvervangend bestuurslid

Wethouder Twan Beurskens

Garnizoenweg 3

5928 NA Venlo-Blerick

Postbus 3434

NL-5902 RK Venlo

0(031) 77 3596221

Gemeente Roermond

Bestuurslid

Wethouder Gerard IJff

Stadhuis, Markt 31

Postbus 900

NL-6040 AX Roermond

0(031) 475-359999

Plaatsvervangend bestuurslid

Wethouder Wim Kemp

Stadhuis, Markt 31

Postbus 900

NL-6040 AX Roermond

0(031) 475-359999

Gemeenten Echt-Susteren

Bestuurslid

Burgemeester Dieudonné Akkermans

Nieuwe Markt 55

Postbus 450

NL-6100 AL Echt

0(031) 475 478478

Plaatsvervangend bestuurslid

Wethouder Jac Dijcks

Nieuwe Markt 55

Postbus 450

NL-6100 AL Echt

0(031) 475 478478

Gemeente Beesel

Bestuurslid

Wethouder Jan Smolenaars

Raadhuisplein 1

Postbus 4750

NL-5953 ZK Reuver

0(031) 77-4749292

Gemeente Roerdalen

Plaatsvervangend lid

Wethouder Chrit Wolfhagen

Willem-Alexanderlaan 1

Postbus 6099

NL-6077 ZH St. Odiliënberg

0(031) 475 538888

Gemeente Maasgouw

Bestuurslid

Wethouder N.N.

Postbus 7000

NL-6050 AA Maasbracht

0(031) 475-852500

Gemeente Leudal

Plaatsvervangend bestuurslid

Wethouder Paul Vogels

Postbus 3008

NL-6093 ZG Heythuysen

0(031) 475 859203

Namens de Duitse deelnemer Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette**Peter Ottmann, landraad van de Kreis Viersen****Voorzitter algemeen en dagelijks bestuur**

Rathausmarkt 3
D-41747 Viersen
0(0 49) 2162-391015

Kreis Heinsberg

Bestuurslid

Dr. Ferdinand Schmitz

Schrofmühle 2
D-41844 Wegberg
0(0 49) 2434 2330

Plaatsvervangend bestuurslid

Mevr. Hedwig Klein

von-Agris-Straße 45
D-41844 Wegberg

Kreis Kleve

Bestuurslid

Hermann Kilders

Orgelsgarten 9
D-47669 Wachtendonk
0(0 49) 2836-1619

Plaatsvervangend bestuurslid

Peter Helbing

Eichendorffstraße 4
D-47647 Kerken

Stadt Mönchengladbach

Bestuurslid

Thomas Fegers

Eibenstraße 12
D-41239 Mönchengladbach

Plaatsvervangend bestuurslid

Dennis Hutschenreiter

Dr.-Carl-Goerdeler-Str. 31
D-41189 Mönchengladbach

Kreis Viersen

Bestuurslid

Heinz Schmitz

Sassenfeld 160
D-41334 Nettetal
0(0 49) 2153 43 14

Plaatsvervangend bestuurslid

Mevr. Christa Hansen

Moersenstraße 5
D-41749 Viersen

Adviserende leden**Bezirksregierung Düsseldorf****Mevr. Dezerntin Susanne Wenzel**

Dezernat 51
Postfach 300865
D-40408 Düsseldorf
0(049) 211-4752039

Ministerie Economische Zaken, Landbouw en Innovatie**Dr. Ir. Mieke Reyniers**

Keizersgracht 5
Postbus 6111
NL-5600 HC Eindhoven
0(031) 70-8883280

Ministerium für Klimaschutz, Umwelt, Landwirtschaft, Natur- und Verbraucherschutz van de deelstaat NRW**Abteilungsleiter Dr. Martin Woike**

Schwannstraße 3
D-40476 Düsseldorf
0(049) 211-4566380

Plaatsvervanger

Rainer Seelig

Schwannstraße 3
D-40476 Düsseldorf
0(049) 211-4566537

Provincie Limburg**Gedeputeerde Ger Driessen**

Limburglaan 10
Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
0(031) 43 3897033

Plaatsvervanger

Mevr. Hilde Gorissen

Limburglaan 10
Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
0(031) 43 3897780

Bijlage 2**Programme**

Visit to the Nature park Maas-S(ch)walm-Nette by representatives of SNV Montenegro and Albania from Sunday 24th October to Friday, 29th October 2010.

	Sunday, 24th October
10.15 h	Arrival of the Montenegrin participants at Airport Düsseldorf International (flight JU 360 from Belgrad) Reception through Leo Reyrink, Director Maas-Swalm-Nette Bus ride to Group accommodation Lingsfort in Arcen
13.00 h	Lunch at the Group accommodation Lingsfort in Arcen
18.20 h	Arrival of the Albanian participants at Airport Düsseldorf International (flight LH 842 from Munich) Reception through Leo Reyrink, Director Maas-Swalm-Nette Bus ride to Group accommodation Lingsfort in Arcen
20.00 h	Dinner at Group accommodation Lingsfort
	Monday, 25th October
8.30 h	Start in Arcen and bus ride to the office of the cross border nature park Maas-Swalm-Nette in Roermond (Godsweerderstraat 2)
9.15 – 12.00 h	General introduction to the German-Dutch Nature park Maas-Swalm-Nette and SNV Montenegro/Albania – objectives, tasks and activities
12.00 – 13.30 h	Lunch at the office in Roermond
13.30 – 15.00 h	German-Dutch Nature park Maas-Swalm-Nette - organisation and management
15.00 h	Bus ride (15 minutes, stop at hotel Cox, Roermond) and walking tour to the German nature reserve Lüsekamp; visit to cross border project measures in the field
18.00 h	Bus ride back to Group accommodation Lingsfort in Arcen and to hotel Carlton De Brug in Mierlo
19.00 h	Dinner in hotel Carlton De Brug in Mierlo
	Tuesday, 26th October
8.30 h	Start in Mierlo and bus ride to national Park De Meinweg.
9.30 - 11.30 h	Excursion by bus and walking to different sites within the National Park De Meinweg under guidance of a national park guide

11.30 – 12.30 h	Meeting with staff members from Staatsbosbeheer (National forestry authority) in the National park visitor's centre
13.00 h	Lunch at the local National park café
14.30 – 17.00 h	Bus ride to Roermond: visit of the city of Roermond
17.00 h	Bus ride to Borner Mühle, (Borner Mühle 22/24 D – 41379) in Brüggen Germany
18.30 h	Dinner at restaurant Borner Mühle, Brüggen (ancient watermill)
21.30	Bus ride back to hotel Carlton De Brug in Mierlo
Wednesday, 27th October	
8.30 h	Start in Mierlo and bus ride to the Biological Station Krickenbecker Seen (NGO for nature conservancy) in Germany (Krickenbecker Allee 17 41334 Nettetal-Hombergen).
9.00 -12.00 h	Meeting with staff members of the biological station, visit to the visitor's centre and short walk to several sites
12.30 h	Bus ride to Genholter Hof in Germany (Genholter Str. 61 • 41379 Brüggen) Lunch in the farmer's restaurant Genholter Hof
14.00 – 17.00 h	Bus ride and walking-excursion to nature reserve Brachter Wald
17.00 h	Bus ride back to hotel Carlton De Brug in Mierlo
18.30 h	Dinner at hotel Carlton De Brug in Mierlo
Thursday, October 28th	
9.30 h	Departure from Liempde of the Albanian delegates by bus to Düsseldorf and Düsseldorf Airport International
16.55 h	Departure of the Albanian delegates from the Airport Düsseldorf International (by flight OS 7248 to Vienna)
9.00- 18.00 h	Alternative program for the delegates from Montenegro
20.00 h	Dinner at hotel Carlton De Brug in Mierlo
Friday, 29th October	
07.00 h	Departure from Liempde of the Montenegrin delegates for the Airport Düsseldorf International
11.05 h	Departure of the Montenegrin delegates from the Airport Düsseldorf International (by flight JU 361 to Belgrade)

Bijlage 3**Overzicht voorlichting en communicatie 2010**

Activiteit	Datum	Locatie	Initiatiefnemer
Deelname nieuwjaarsreceptie provincie Limburg	04-01	Maastricht	Provincie Limburg
Leiding excursie winterwandeling Elmpter Schwalmbroek Rotaryclub Roermond	10-01	Swalmdal-Overhetfeld-Brüggen-Dilborner Benden	Rotaryclub Roermond / Grenspark MSN
Lezing INTERREG IVA project NPR MeinWeg voor Meinweggidsen	13-01	Herkenbosch	Staatsbosbeheer
Presentatie activiteiten Grenspark MSN voor de staatssecretaris Dr. Alexander Schink (MKULNV NRW)	21-01	Düsseldorf	MKULNV NRW / Grenspark MSN
Lezing en presentatie actuele projecten Grenspark MSN	26-01	Roermond	RMNO (Roermonds Natuur en Milieu Overleg), gemeente Roermond
Lezing Traproute in gezamenlijke vergadering gemeenteraden Beesel en Brüggen	29-01	Beesel	Gemeenten Beesel en Brüggen
Stagebegeleiding juriste Nina Sieben	01-02	Grenspark MSN	euregio rijn-maas-noord / Grenspark MSN
Informatief gesprek redactrice Navenant Magazine	04-02	Roermond	Grenspark MSN
Deelname afscheidsreceptie Leo Cleiren Staatsbosbeheer	04-02	Horst	SBB Regio Zuid
Deelname podiumdiscussie Wild und Hund op de beurs Jacht und Hund	06-02	Dortmund	Journalisten Wild und Hund
Presentatie edelhertenproject Kring Heerlen Natuurhistorisch Genootschap Limburg	08-02	Kerkrade	Natuurhistorisch Genootschap Limburg / Grenspark MSN
Persgesprek edelhart redactrice Dagblad De Limburger	09-02	Roermond	Grenspark MSN
Deelname Naturparkgespräche 2010	25-02	Nettetal	Naturpark Schwalm-Nette
Deelname manifestatie Roerstreekmuseum Erkend Museum	26-02	St. Odiliënberg	Heemkundevereniging Roerstreek
Lezingen over actoren analyses natuurbeheer in Duitsland (MIN LNV)	01-03	Utrecht	Dienst Landelijk Gebied
Informatief gesprek grensoverschrijdende samenwerking Grenspark MSN	12-03	Roermond	Stagiaire Vogelbescherming Nederland
Presentatie INTERREG IVA NPR MeinWeg Government to Government	15-03	Mönchengladbach	euregio rijn-maas-noord
Deelname internationale boomplantdag	17-03	Herkenbosch	Naturpark Schwalm-Nette, Staatsbosbeheer, Regionalforstamt Niederrhein, gemeente Roerdalen
Deelname overleg ecologische verbinding Venlo-Oost	16-03	Venlo	Provincie Limburg / gemeente Venlo
Informatief gesprek directeur VVV Midden-Limburg	18-03	Roermond	Grenspark MSN / VVV Midden-Limburg

MSN wandeling voor Duitse en Nederlandse wandelgidsen excursieprogramma	20-03	Roerdalen	Grenspark MSN / Duitse en Nederlandse wandelgidsen
Presentatie projecten Grenspark MSN voor medewerkers GroenHuis	22-03	Roermond	Stichting GroenHuis
Deelname bijeenkomst TransParcNet	28/30-03	Illmitz (Oostenrijk)	Europarc Federatie
Lezing en deelname Workshop Tourismus, Natur und Naherholung	14-04	Weeze	Naturschutzstation Kreis Kleve / Stichting Limburgs Landschap
Deelname presentatie toeristische visie Wassenberg-Roerdalen	19-04	Herkenbosch	Gemeente Roerdalen
Lezing INTERREG IVA project NPR MeinWeg tijdens de presentatie toeristische visie Wassenberg-Roerdalen	21-04	Wassenberg	Stadt Wassenberg en gemeente Roerdalen
Stand Naturschutzhof Nettetal Jubileummarkt	1-2-05	Nettetal	NABU Naturschutzhof
Workshop mit projectpartners n.a.v. INTERREG IV A Projekt WWW	17/18-05	Roermond	Roerdalen, Roermond, Leudal, Maasgouw
Afscheid wethouder	25-05	Herkenbosch	Gemeente Roerdalen
Organisatie en deelname Festa Natura n.a.v. INTERREG IV A Projekt NPR MeinWeg	05-06	Herkenbosch	Grenspark MSN, SBB, SLL, ARK, IKL, Natuurmonumenten
Deelname openingsmanifestatie Putbeek/Vlootbeek	13-06	Ambt Montfort	Waterschap Roer en Overmaas
Begeleiding Paul van Limpt, Masterstudent „Regionale-ontwikkeling en natuurbeheer”: disappearing borders in Nationalparkregion MeinWeg	maart-juni	Grenspark MSN	Fachhochschule für Nachhaltige Entwicklung Eberswalde (FH) / Naturpark MSN
Begeleiding Ayla Paul, student Bos- en Natuurbeheer Hogeschool Larenstein in Velp: Studie grensoverschrijdende samenwerking van natuurgebieden in Europa in vergelijking met de Waddenzee	maart-juni	Grenspark MSN	Vogelbescherming Nederland / Hogeschool Larenstein / Grenspark MSN
Presentatie INTERREG IVA NPR MeinWeg tijdens de 7. Project Partner Forum grensoverschrijdend natuurbeheer X-BORDER-GDI	30-06	Kasteel Hackfort, Vorden	X-BORDER-GDI
Lezing INTERREG IVA NPR MeinWeg Gesamtschule Wassenberg	08-07	Wassenberg	Frau Puchta, Betty-Reis-Gesamtschule
Deelname stand Grenspark op de Groene Dag Wildbeheereenheid Beesel-Reuver-Swalmen	11-07	Hoeve Heidenheim, Beesel	Wildbeheereenheid Beesel-Reuver-Swalmen
Deelname werkgroep TransParcNet	18/20-07	Siggen (D)	Europarc Federatie
Deelname afscheidsreceptie Regierungspräsident Düsseldorf Jürgen Büssow	16-08	Düsseldorf	Bezirksregierung Düsseldorf
Deelname stand jaarbeurs Tour Natur Düsseldorf	03/05-09	Düsseldorf	Grenspark MSN, NABU, VVV Midden Limburg, HTS, Niederrhein Tourismus
Interview L1 TV INTERREG IVA NAGREWA	08-09	Roermond	L1 TV

Organisatie en dagvoorzitterschap: Minisymposium Startmanifestatie INTERREG IVA NaGreWA	09-09	Ottersum/Goch	Waterschap Aa en Maas, Niersverband, Waterschap Peel en Maasvallei, Schwalmverband en Waterschap Rivierenland
Workshop wandelscouts INTERREG IV A project WWW	17/18-09	Wachtendonk	Projectpartners, Naturpark Schwalm-Nette, Grenspark MSN, scouts
Deelname en vertaling verslag van de bespreking grensoverschrijdende zwartwild problematiek	20-09	Herkenbosch	Wildbeheereenheid Limburg
Deelname ECOTOP 2010 NP De Meinweg	25-09	Herkenbosch / Besucherzentrum De Meinweg	Overlegorgaan NP De Meinweg / werkgroep NOB
Ontvangst burgemeester Niederkrüchten, Herbert Winzen en ca. 100 fietsers	25-09	Herkenbosch / Besucherzentrum De Meinweg	Gemeente Niederkrüchten
Deelname en lezing Symposium Deutscher Naturschutztag 2010	26-09 / 01-10	Stralsund, Mecklenburg-Vorpommern	BfN / BBN / DNR
Begeleiding delegation SNV (20 personen) uit Montenegro en Albanië	24/29-10	Naturpark MSN	Grenspark MSN / SNV Albanië
Organisatie programma en lezing: personeelsuitje (40 personen) Afdeling Economische zaken provincie Limburg	28-10	Roermond	Afd. EZ Provincie Limburg / Grenspark MSN
Deelname persbijeenkomst n.a.v. Naturparkschau en INTERREG IV A project WWW	29-10	Nettetal	Naturpark Schwalm-Nette / Grenspark MSN
Organisatie en deelname Natuurwerkdag 2010	06-11	Beesel	Grenspark MSN, SBB
Informatie bijeenkomst gastronomen n.a.v. INTERREG IV A project NPR MeinWeg	08-11	Vlodrop	Grenspark MSN / NABU Wildenrath

Bijlage 4

Persmededelingen 2010

Datum	Persmededeling
07.05.2010	D-NL Natuurfestival FESTA NATURA
02.06.2010	FESTA NATURA Uitnodiging
27.09.2010	Natuurwerkdag op 6 november 2010 op de Duits-Nederlandse grens
23.09.2010	INTERREG IVA project WWW: Scouts opgeleid voor premiumwandelroutes
25.10.2010	INTERREG IVA project NPR: Tentoonstelling Nationaalparkregio MeinWeg
29.10.2010	INTERREG IVA project WWW: Ondersteuning van wereldkampioen Bonhof
03.09.2010	INTERREG IVA project WWW: Vanaf 2011 zijn er 9 premiumwandelroutes